

**Nguyễn Thị
Thụy Vũ**

Tổ chim

Truyện ngắn

TỔ CHIM

Nguyễn Thị Thụy Vũ

VĂN số 190
1971

tổ chim

nguyễn thị thụy vũ

Bìa: M.P

Trình bày: Muôn Phương

Nguồn: Internet

Muôn phương góp lại, trả về muôn phương

tổ chim

NGUYỄN THỊ THỤY VŨ

– DẬY ĐI! DẬY ĐI CÔNG TỬ.

Thân lè nhè mở mắt ra cay xé vì đêm qua chàng thức khuya để hành lạc. Ánh sáng từ miếng kiếng gắn trên nóc nhà rơi trắng xóa trên nóc mùng màu cháo lòng. Mùi hôi của cống rãnh từ bên ngoài thỉnh thoảng lại phất vào.

Khánh nằm lấy lưng quần chàng giựt giựt:

– Dậy mau! Bộ muốn nằm nướng hả?

Thân giữ lấy lưng quần rồi hất tay Khánh ra:

– Ê! Đừng có chộn rộn. Thằng này đã oải gân oải cốt rồi. Bộ muốn...

Khánh cười hăng hắc:

– Anh này lằng nhách. Ai còn hơi sức đâu mà ham muốn.

Thân sùng sộ:

– Vậy chớ kêu dậy để làm gì?

Khánh hú một tiếng rồi cắn nhả:

– Hồi tối anh dặn em đánh thức anh dậy để anh đi xe lửa về Mỹ Tho. Bộ anh quên rồi sao?

Thân ậm ừ, ậm ừ một lúc rồi lim dim ngủ lại. Khánh đập tay xuống giường một cái rầm. Thân đành ngồi dậy, mỉm cười, ngáp ồm ào:

– Em đỡ anh ngồi dậy đi.

Khánh cười hăng hắc cổ sức bợ sau ót Thân, dựng chàng đứng dậy. Thân vươn vai, mặt mũi sẵn sượng. Chàng ngược nhìn Khánh ngồi lại bên mép giường. Gương mặt Khánh thật mũm mĩm, bầu bĩnh.

Khánh làm thợ may trả hình ở đầu xóm, cách căn nhà chàng ăn cơm tháng ở trọ chừng năm trăm thước. Nàng đối với chàng đặc biệt hơn những khách tìm hoa khác. Đôi khi Khánh tự ý tự nguyện đến căn nhà này để làm cho chàng một món ngon rồi ở lại với chàng suốt đêm — Có một điều là Khánh không thể ngờ là ở nàng, Thân tìm được hình ảnh của người con gái vào thời kỳ chàng mới tập sự yêu đương. Đôi mắt dài màu hạt dẻ, thỉnh thoảng ánh lên những thoáng tinh quái của Khánh sao mà giống mắt của Lệ như vậy? Thuở đó, Thân mới mười bảy tuổi. Mỗi tình đầu của chàng thật say đắm, vậy mà quay nhìn lại con đường đã đi qua, chàng thấy sao mình

đã ngó ngán một cách thú vị và nổi đau khổ đầu đời chỉ còn nhẹ nhàng như những đợt sương mềm mỗi sáng trên sông.

Khánh đã chải tóc và cuốn thành hình chữ S trước trán. Nàng búi tóc thả lăn trên vai, rồi xếp quần áo của Thân vào chiếc vali vàng. Nàng khoác lên mình chiếc áo dài màu ngọc thạch. Cũng như mọi buổi sáng khác, Khánh trang điểm thật sơ sài: Một chút phấn hồng thật lợt trên má và một chút son màu hồng lựu về phát lên cặp môi hình trái tim.

Khánh hỏi:

– Mau đi anh. Không thôi trễ chuyến xe lửa bảy giờ rưỡi.

Thân tỉnh khô:

– Trễ thì đi xe đò. Lo gì em.

Thân xỏ chân vào giày, liếc vào tấm kiếng cản trước tủ áo rồi giả bộ hỏi:

– Em trang điểm coi mê ly quá xá. Em tính đưa anh ra ga hay sửa soạn hẹn hò với thằng mắc dịch nào đó?

Khánh háy Thân một cái có đuôi:

– Hẹn với Hà Bá. Anh nói vậy mà nghe được hả?

Thân tùm tùm cười. Khánh đến ngồi bên cạnh Thân hạ thấp giọng:

– Chùng nào anh trở lên?

– Anh cũng chưa biết nữa.

Khánh có vẻ buồn rầu:

– Chắc anh về luôn ở dưới quê.

Thân cười:

– Mới có tháng giêng mà em nói chỉ những lời thống thiết như ca bản Nam Ai vậy?

Khánh nguyệt:

– Cha chả! Sao em nghi tía anh gọi anh về cưới vợ quá, anh à.

Thân giễu cợt:

– Em coi tuồng mặt anh làm chồng được chưa?

Khánh cười:

– Anh cứ mê sa đào dĩ hoài. Chắc khó mà làm ông chồng tốt được.

Giọng Khánh đột nhiên trở nên nhộn hoắc:

– Bộ mã anh đẹp trai như vậy, chém chết cũng làm cho mấy cô tiểu thơ miệt vườn như con gái ông Hương Cả, con gái

ông Hương Chủ hoặc con gái thầy Cai Tổng
mê mẩn rụng rời.

Thân giục:

– Đi ăn sáng với anh nghen. Lòng vòng
hoài càng thêm mất thời giờ.

Cả hai bước ra khỏi căn gác, khóa cửa
lại, rồi xuống cầu thang gỗ ọp ẹp. Ra tới
đầu ngõ, Thân kêu chiếc xe kéo chạy ra chợ
Bến Thành.

Khánh nói:

– Em không quen ăn sáng sớm.

Thân năn nỉ:

– Thì ăn với anh cho vui. Biết đâu kiếp
sau mình mới có dịp ăn chung lại.

Cả hai đi vào tiệm nước khá rộng,
huyền não bởi tiếng xi xô xì xào của người
hầu sáng khách trú. Thân kêu hai tô hủ

tiểu và hai ly cà phê sữa. Trong lúc Khánh cúi xuống tô hủ tiểu ăn một cách cần mẫn, Thân lấy bức thư của cha chàng mà chàng vừa nhận được hôm qua. Bức thư nhàu nát vì chàng xếp vô moi ra nhiều lượt để xem đi xem lại, cố tìm cho ra cái sự ẩn giấu trong đó.

Mỹ Tho le 12 février 19...

Thân của Cậu Má,

Cậu có nghe ở Saigon, con không lo sớm khuya đèn sách, mà cứ theo lũ bạn hư thân mất nết để chạy theo việc mèò đảng chó điếm.

Con ôi, Cậu Má già rồi, không biết sống nay chết mai gì đây? Càng nghĩ đi nghĩ lại mà Cậu Má thêm buồn. Anh Hai của con vô phước theo ông theo bà để lại hai đứa cháu một gái một trai còn nhỏ dại. Cậu Má chỉ biết trông cậy vào con. Con làm sao mà tông

môn dòng họ mình thêm rạng rỡ thì con làm, chớ đừng để thiên hạ bôi tro trét trấu vào mặt ông bà, ông vải mình thì Cậu Má làm sao mà sống nổi? Con vốn thuộc dòng sĩ hoạn nho gia tiếng tăm lừng lẫy khắp xứ Quảng Nam là xứ có cuộc đất theo thể Ngũ Phụng Tề Phi. Ông nội con suốt đời lận đận lao đao với vận mạng nước nhà. Cậu thì một đời không noi theo chí lớn của ông con nên chịu hổ thẹn cúi đầu. Còn con, vì giấc mộng không thành của cậu, con phải ngửa mặt lên để khỏi hổ thẹn với hai vàng nhật nguyệt trên đầu. Trọn một đời, con mài miệt ở xóm yên hoa thì ôi thôi, còn gì là mộng lớn, còn gì là sự nghiệp mai sau hả con? Nuôi con cho khôn lớn, để rồi nhìn thấy con thân bại danh liệt như vậy, thử hỏi làm sao Cậu Má không khỏi đau lòng?

Cậu xin báo tin cho con hay: Cậu đã bị chứng bệnh đái đường từ lâu. Kỳ đi năm nhà thương Đồn Đất, Cậu tưởng đâu bị của

chân vì biến chứng của nó. Bây giờ Cậu thấy trong mình đã cạn với sự sống rồi. Nhà ta nhờ tài xem mạch, hốt thuốc của Cậu mà tạo ruộng lập vườn, gia sản mới khá dồi dào. Cậu muốn trước khi cậu nhắm mắt theo ông theo bà, cần gặp con để bàn chuyện phân chia gia tài và vài điều quan trọng khó thể tỏ bày ngọn nguồn trên giấy trắng mực đen được.

Được lá thư này, con mau mau khăn gói về nhà ngay. Lời vắn ý dài, mong con lưu tâm, đừng chê cha già lẩm cẩm.

Thư bất tận ngôn.

Tiếng kèn xe inh ỏi từ bến xe vọng lại, báo hiệu giờ xe sắp chuyển bánh. Thân đứng dậy. Khánh ứa nước mắt rồi xách chiếc va-li, Thân giành lấy, dịu dàng:

– Em để đó cho anh.

Thân bước ra tiệm nước trong ánh nắng mai vàng rỡ. Khánh leo đèo theo sau. Chàng mua giấy xe, trao chiếc va-li cho gã “lơ xe” rồi lần dò tìm số ghế.

– Thôi em về ghen.

Khánh lắc đầu, mỉm cười gượng gạo:

– Chừng nào xe chạy, em mới về.

Thân chưa vội bước vào hàng ghế của mình. Chàng đứng tựa lưng vào cánh cửa xe, nài nỉ:

– Em về đi, anh sợ cảnh chia tay lắm.

Thân rút một miếng thuốc gắn lên môi, Khánh ngược lên nhìn Thân rồi mỉm cười, mí mắt đỏ lên. Thân ném mẫu thuốc lá còn cháy dở:

– Tiếc quá, nếu không trì hoãn vì giấc ngủ nướng, anh đã đi bằng xe lửa.

Khánh không để ý đến câu nói đó. Nàng nhìn Thân buồn rầu. Trọn bốn tháng nay, cả hai đan díu với nhau. Thân có quyền đeo đuổi các người đàn bà khác thì Khánh cũng có quyền rước khách để kiếm sống. Nhưng mỗi tuần, họ lại dành một đêm để gặp nhau, trên căn gác ọp ẹp của Thân. Khánh có thể nấu một món ăn khuya ngon miệng và thường cả hai đưa nhau đi ăn trong Chợ Lớn. Trong đêm gần gũi nhau, họ thật sự tìm được cái không khí gần bó của cặp tình nhân trong thời kỳ náo nức thơ mộng. Thân băng khuâng:

– Sống lâu ở Sài Gòn, anh cảm thấy tầm mắt mình thêm một chân trời. Bởi vậy anh thích ngồi trong toa xe lửa để nhìn những cánh đồng ở hai bên đường ẩn hiện trong sương mù.

Nước mắt Khánh ứa ròng rọc trong lúc nụ cười mở rộng trên cặp môi màu

bông lựu của nàng. Thân bối rồi không biết an ủi nàng thế nào, chỉ tiếp tục câu chuyện cho đỡ bối rối:

– À, còn những mái ngói âm dương ẩn hiện trong những đụt vườn ở xa xa nữa, trông thật thơ mộng...

Tiếng máy xe chọt nổ tành tạch lấn áp cả giọng nói của Thân. Chàng bước lên. Ánh nắng màu vàng điệp thấp rực rỡ trên những cột dây thép và những mái lầu cao có bao lớn hình chữ triệu. Khánh vỗ tay:

– Nhớ viết thư cho em ghen.

Thân gật đầu. Chiếc xe chuyển bánh tiến dần ra ngoài ô. Gió làm tóc Thân giựt ngược ra phía sau.

Thân chọt nghĩ đến những ngày gần gũi với Khánh lúc chàng chưa dọn về gần Khánh. Chiếc gác của nàng cũng ọp ẹp, lắt lư như chiếc cầu khỉ. Ở đó, mỗi đêm

chàng thường thao thức với bày rệp đói chui rúc ở kẽ giường, sàn ván. Và cứ tờ mờ sáng, tiếng vó ngựa kéo xe thổ mộ gõ lọc cọc ngoài đường cùng tiếng rao bánh bò giò chéo quầy của người Chệt mập và lùn. Nhưng ở đó, dù sao Khánh cũng tạo cho chàng những giây phút lạc thú thoải mái. Nhiều lúc thấy Khánh ngoan ngoãn, tể nhị, Thân chợt có ý định cưới Khánh về làm vợ, nhưng ý nghĩ đó chợt tắt khi có một khách tìm hoa thập thò dưới cầu thang. Đôi lúc Thân cảm thấy mình thật mâu thuẫn. Tại sao chàng không thể lấy Khánh làm vợ vì câu nói của ông bà mình hả không phải là câu nói phát phơ vô trách nhiệm hay sao? *Lấy đi làm vợ chớ không ai lấy vợ về làm đi.* Khánh đối với chàng lúc nào cũng ôn nhu, chịu đựng. Biết đâu trong cuộc sống chung với nàng chàng sẽ gặp được thiên đường hạnh phúc? Nhưng sau những cuộc truy hoan với Khánh và nhất là lúc bước

ra khỏi nhà Khánh với thân xác mệt mỏi, Thân tự căn dặn mình: Đừng nên tin tưởng một cô gái điên có thật bụng hoàn lương vì ngựa nào chẳng là ngựa không quen đường cũ? Vả lại, chàng vui đâu chuốc đó, chưa có ý niệm trách nhiệm về gia đình. Và chắc chắn một điều là cái gia thế của chàng sẽ không cho phép chàng sống theo ý muốn. Mỗi khi Thân hình dung đến khuôn mặt nghiêm khắc của ông Cả Thanh, cha của chàng thì cái ý nghĩ lấy Khánh về làm vợ tan mau như cái bánh men bỏ vô miệng.

Ông Cả Thanh là nhơn vật tầm tiếng vùng Đạo Ngạn, ở Mỹ Tho. Ông sinh trưởng tại quận Điện Bàn, tỉnh Quảng Nam. Cha ông thì đỗ đạt được bổ ra làm quan Đại thần ở triều đình Huế. Đó là một người mang bầu nhiệt huyết với các nhà cách mạng khởi nghĩa chống Pháp. Ông Cả Thanh giống cha ở tiết tháo và tinh thần cách mạng, và khác cha ở chỗ thích đời

sống phóng dăng. Là một nhà nho với tài viết chữ chân phương và tài viết chữ thảo sắc mêm, nên đi tới đâu, ông cũng lưu bút tích của mình trên nền bách điệp xuyên hoa màu hồng điều của các bức liễn Tết. Ngoài ra, ông còn có biệt tài vẽ pháo Tết. Những loại pháo nôi, pháo đại, pháo chuột của ông đều đẹp về hình thức lẫn âm thanh làm cho người nghe phải so sánh đến các loại pháo lừng danh bên Tàu như: Cửu Long Nhập Vân, Phi Thiên Thập Hưởng, Bình Địa Nhất Thanh Lôi...

Ông Thanh vì bất mãn thời thế nên đem người vợ thuộc hàng vương giả vào miền Nam, rồi đổi chiếc ghe bầu thành chiếc ghe chủ lệnh đèn trên khắp nẻo sông hồ, đem chút tài vật ra để ngao du sơn thủy, tạm quên chuyện nước mất nhà tan. Trong thời gian này, ông nghiên cứu các sách mạch lý y dược mà ông đã mang theo hàng chục quyển trên chiếc ghe bầu.

Khi cảm thấy nghề viết liền lẫn nghề làm pháo đại không đủ sinh nhai nên năm đó, sau Tết Nguyên Đán, ông mua các loại thuốc cao, đơn, hườn, tán để bản dọc theo sông, kèm theo các môn thuốc gia truyền. Đó là thuốc hườn đen, chuyên trị bệnh no hơi, sinh bụng.

Một hôm, tới làng Đạo Ngạn vào một buổi chiều, ông Thanh cho ghe neo lại dưới nhà thủy tạ của một ngôi nhà cổ. Trong lúc bà vợ lo cơm nước, ông bước lên tính mua hoa quả, bánh trái cúng rằm và mực tàu để chép kinh. Bỗng ông nghe tiếng chộn rộn ở trước sân ngôi nhà cổ nên lân la đến hỏi tự sự. Thì ra cô con gái út của ông Bá hộ Binh, chủ nhân ngôi nhà bị chứng bệnh đau bụng âm ỉ, rồi nóng mê man, sức dần dần kiệt, tánh mạng như ngọn đèn cạn dầu. Ông Thanh bèn xin phép ông bà Bá hộ xem mạch cho cô tiểu thư miệt vườn này. Ông bà Bá hộ Binh hứa nếu ông trị lành bệnh

cho cô ái nữ, sẽ cấp cho ông mười lượng vàng ròng.

Sau khi xem mạch cho cô Út, ông Thanh bước xuống ghe lấy thuốc hườn đen. Trước hết ông cho cô Út uống hai viên với nước trà ngâm quế Thanh. Chừng khoảng canh hai, bụng cô Út sôi tựa sấm làm cô lăn lộn kêu gào. Ông Bà hộ quýnh lên, còn bà Bả hộ toan bắt thường nhơn mạng. Ông Thanh điềm nhiên nói:

– Bẩm gia chủ, bệnh tình cô em chẳng lấy gì làm trượng. Chẳng qua cô em dùng quá nhiều sâm, lộc nhung, cao khỉ... gặp lúc có điều bức tức nên nộ khí, uất khí dâng lên, các chất bổ không được tiêu hóa, càng ngày càng tích trữ trong ruột mà sanh bệnh.

Quả nhiên, cô Út được xổ tất cả các chất tích trữ lâu ngày... Đến canh năm, cô ngủ được, và khi tỉnh dậy, cô than đói bụng, đòi

ăn cháo. Ông Bá hộ giữ lời hứa, quyết trọng thưởng ông Thanh, nhưng ông Thanh từ chối chỉ xin được mượn một chỗ đất cất nhà và mở tiệm thuốc. Từ đó, công việc làm ăn càng ngày càng phát đạt nhờ ông hốt thuốc mát tay. Ông tạo nhà lập vườn. Nhiều con bệnh ở các đầu ngọn sông, hoặc ở các vùng lân cận đều tới nhà ông ở trị bệnh hằng tháng. Nơi đây, họ được nằm trên những bộ ván gỗ, trải chiếu bông và được ăn những bữa cơm ngon lành do bàn tay khéo léo của bà Thanh.

Bến nước dưới nhà ông Thanh không ngớt ghe xuống. Ông cất nhà ngói, nền đúc cao tới ngực và sưu tầm nhiều món cổ ngoạn quý giá từ Quảng Đông, Phúc Kiến đem về. Ông còn lập thêm vườn cảnh nhỏ trồng nhiều thứ cây kiểng được uốn tía công phu. Cuối vườn là cái ao thả đầy sen Tây Vực, sen Phù Cừ và giữa ao là nhà thủy tạ hình lục giác.

Nhưng đừng tưởng giữa cuộc giàu sang ngổa nguê đó, ông Thanh chôn vùi giấc mộng tham gia đại cuộc. Ông lén lút liên lạc với nhóm Đông Kinh Nghĩa Thục cùng các nhà Cách mạng khác, giúp đỡ họ mua khí giới, lương thực...

Ngoài ra, để kiếm thêm huê lợi, bà Thanh cất thêm một gian nhà ba căn hai chái dự trữ trên năm chục lu gạo đồng để bán sỉ hoặc bán lẻ cho các bạn hàng ở các chợ Trung Lương, Tân Hiệp, Bến Chùa, Rạch Miễu...

* * *

Vượt qua cái miếu nhỏ sơn trắng, chàng ra khỏi bóng râm mát của khu vườn dâu. Nhà từ đường của chàng kia kìa. Mái ngói đỏ uốn cong và cái cổng sơn son nổi bật lên nền lá xanh mượt. Nơi đây, Thân đã quen

thuộc những hiên gác, những hành lang và lối nhỏ trong những cây đại, cây mai, cây ngọc lan, cây nguyệt quế đưa đến khu vườn cảnh.

Thúy, cô em út của chàng đang rút những dây tơ hồng bò chằng chịt trên hàng rào cây trà, reo lên:

– Em biết mà. Thế nào hôm nay anh cũng về.

Thân hỏi:

– Cậu, má đâu rồi?

Thúy cười, hai lúm đồng tiền nổi rõ:

– Cậu mắc tiếp bác Mộng Đình ở nhà trên. Còn má thì chép kinh.

Hai anh em bước vào sân. Tấm áo ngà của Thủy như sáng hẳn lên giữa những cụm hoa sao nháy màu vàng đậm. Thủy nói nhỏ:

– Anh đừng làm rộn cậu ghen. Má ở nhà sau kia kia...

Thân đưa va-li cho em rồi đi thẳng vào nhà sau. Bà Thanh mặc áo lụa Hà Đông trắng, thật quý phái, giữ mãi phong độ của một bà Quận chúa Huế. Bà đang cầm cùi đưa đẩy ngòi bút lông trên những trang giấy ngà. Bên cạnh bà là chiếc lư hương nhỏ bằng sành, cắm thắp nhang thơm tuôn khói nghi ngút.

Thân lên tiếng:

– Má chép kinh gì vậy?

Bà Thanh ngược lên:

– Kinh Pháp Môn và kinh Kim Cương.

Rồi bà giục:

– Thôi, lo thay đồ mát rồi ăn cơm đi con.

Tiếng nói của bà Thanh còn trợ trợ giọng Huế, tuy bà muốn đồng hóa đến mức tối đa cách nói chuyện của người miền Nam. Mái tóc bà có nhiều sợi bạc, tuy nhiên da mặt bà hãy còn hồng hào, trắng trẻo và cái nhìn của bà hãy còn rạng rỡ.

Thân về buồng. Chàng ngạc nhiên vì mọi vật từ lúc chàng vắng nhà vẫn không hề thay đổi, vẫn sạch sẽ, gọn mắt. Trong căn buồng này từ lúc lớn khôn, chàng đã thả biết bao giấc mộng đẹp để xa xôi. Từ khung cửa sổ hình tròn, chàng có thể nhìn ra ao sen và cây vông cứ vào độ mùa xuân nở hoa tươi thắm như màu son tàu.

Thân mặc bộ đồ mát bằng lụa soan trắng. Bà lão bọc bùng một cái thau đồng, đựng nước trong vắt:

– Mời cậu rửa mặt.

Nước mát làm Thân sáng khoái đôi chút, chớ không xua đuổi được cơn buồn ngủ đang đè nặng mi mắt chàng. Thân ngủ một giấc thật ngon đến lúc Hiền, cô em kế của chàng đánh thức chàng dậy sửa soạn dùng cơm trưa.

Thân lè nhè hỏi Hiền:

– Má đãi ăn món gì đó Hiền?

Hiền chớp nhẹ cặp mi dài nhiều bóng tối. Nụ cười nàng hiền như cái tên của nàng:

– Khách về nhà không gà thì vịt chớ.

– Anh đâu phải là khách.

Hai anh em cùng cười. Hiền mặc áo lụa màu huyền nổi bông màu hoàng yến, nên nước da nàng thêm trắng mát.

Nàng đẹp nhờ vẻ ôn nhu, đa cảm và đáng dấp quý phái. Thân vỗ vai em:

– Bác Mộng Đình về chưa?

Hiền lắc đầu:

– Bác ở chơi luôn tới ngày mốt lận mà.

Rồi nàng kể tai Thân thì thảo:

– Em nghe lảng máng là bác định gả chị Nguyễn cho anh.

Thân nhú mày:

– Chị Nguyễn là con nuôi của bác Mộng Đình phải không em? Anh nghe nói chị ấy học trường Áo Tím.

Hiền gật đầu:

– Chớ bác ấy làm gì có con ruột.

Cách đây hai năm, Thân nhớ hình như có gặp Nguyễn một lần. Nàng đến biểu cặp ngỗng trắng để ăn mừng ngày sinh nhật của bà Thanh. Nàng chỉ đến trong giây lát rồi hấp tấp ra về.

Nguyễn không đẹp. Chiếc áo lụa màu xám hôm đó càng làm cho màu da nàng tối đi. Nhưng nàng có duyên, cái duyên ở nụ cười thâm trầm và giọng nói hơi ấm, nhẹ của nàng. Nguyễn lớn hơn Thân hai tuổi, theo lời bà Thanh nói. Điểm đặc sắc trên khuôn mặt nàng là cặp mắt hơi lộ được viền hàng mi rậm và dài. Thủy từ bếp đi lên, xen vào câu chuyện:

– Cậu Má nói chị Nguyễn và anh hợp tuổi với nhau lắm. Nhứt gái hơn hai, nhì trai hơn một mà.

Thân đưa tay vuốt nhánh tóc rơi xuống vầng trán rộng và bóng của mình:

– Anh chưa muốn lấy vợ. Anh Hai đã có con trai nối dõi cho cậu Má rồi, cần chi tới anh.

Ông bà Thanh sinh được năm con. Người con trưởng nam đã qua đời hồi hai

mười lăm tuổi. Người vợ thủ tiết nuôi con, hiện đang dạy học ở ngoài chợ Mỹ Tho. Người con gái kế lấy chồng ở Tân An. Còn Thân, Hiền và Thúy chưa lập gia đình. Hiền và Thúy học tới bậc trung học ở Mỹ Tho. Hiền ôm ấp giấc mộng sống cuộc đời làm ruộng vườn, trong khi đó Thúy thích sống cuộc đời hoạt động doanh thương.

Thúy trầm giọng:

– Cậu mà sợ anh lên bêu, nay đào mai dĩ hoà, rủi anh tóm nhằm một con mẹ chơi bời đem về làm dâu thì có nước cậu má thất hòng.

Hiền hưởng ứng câu nói của em bằng nụ cười điềm đạm. Bên cạnh nét buồn buồn của Hiền. Thúy tươi mát với nụ cười thật duyên dáng và khuôn mặt trắng mịn.

Thân hỏi:

– Em bao nhiêu tuổi vậy Hiền?

Hiền cười buồn:

– Anh vô tình đến thế là cùng. Em nhỏ hơn anh hai tuổi, mà anh cũng quên.

Thân cười nheo một bên mắt:

– Anh còn quên tuổi anh, huống chi là tuổi của em.

Thủy giục:

– Thôi đi ăn cơm, kéo má chờ.

Thân có vẻ ngập ngừng:

– Mình có ăn chung với bác Mộng Đình hay không?

Thủy nói:

– Tụi em khỏi ngồi ăn chung với bác ta. Nhưng anh thì chạy trời không khỏi nắng. Vả lại, bác Mộng Đình tới đây là muốn hỏi ý kiến anh về vụ hôn nhân đó mà.

Thân lắc đầu:

– Ăn cơm chung với khách mất ngon.

Hiền đi lẹ vào bếp phụ với bà lão bộc. Bà Thanh đã chếp kinh xong, ngồi trên bộ ngựa gỗ kê giữa nhà sau, gắp từng củ tỏi, củ kiệu đựng trong mấy chiếc keo pha lê ra đĩa, xây thành những bông hoa đẹp mắt. Chiếc kiếng lão của bà trệ xuống sóng mũi. Bà còn đơm nhiều tô rau sống thành hình cái chậu kiếng xếp từng hàng ngay. Hôm nay, bữa cơm gồm toàn thức ăn chay vì ông Mộng Đình trường trai từ ngày còn để chỏm. Bà Thanh vốn nổi tiếng đảm đang, khéo léo, nên phải chế biến món ăn cho ngon mắt, ngon miệng, để cho mọi người trong nhà không quen tố trai, cũng có thể cùng tham dự bữa cơm này.

Thân đến bên mẹ. Chàng ngấm bàn tay no nướng của bà cần mẫn đơm từng đĩa

thức ăn. Bà Thanh chỉ ghế biểu chàng ngồi bên cạnh:

– Lóng này sao con có vẻ mệt mỏi vậy?

– Dạ, con cũng vẫn bình thường.

– Chắc con học nhiều nên sức khỏe giảm sút chứ gì? Để tối nay, ba con hốt cho con mấy thang thuốc bổ. Con Thủy sẽ sắc thuốc cho con uống liền.

Thân lắc đầu lia lịa:

– Con sợ thuốc bắc lắm.

Bà Thanh so giọng:

– Cậu con lóng rày nay đau mai ồm. Con cũng nhơn chút thời giờ về đây hủ hỉ với cậu má, Lúc này bãi trường, con cũng chẳng học hành gì. Hơn nữa, ở Sài Gòn lúc này nóng nực lắm...

Thân hỏi mẹ:

– Cậu kêu con về gấp chi vậy má?

– Cậu con tính cưới vợ cho con để lỡ cậu con có theo ông theo bà cũng được yên tâm đôi chút.

Thân giả dò hỏi:

– Con phải cưới ai vậy, má?

– Cậu má đã chọn con gái lớn của anh cư sĩ Mộng Đình.

Thân cười nửa miệng:

– Con không thích lấy vợ lớn tuổi hơn mình. Đàn bà mau già hơn đàn ông. Nếu đẻ một vài lứa, chị Nguyễn có thể lên làm dì của con được.

– Ê! Đừng nói bậy. Con gái có sanh đẻ, máu huyết nó sẽ thay đổi. Chắc chắn nó sẽ trẻ hơn chồng.

Bà Thanh dọn dẹp bát đĩa, bà dỗ ngọt cậu con trai:

– Có lẽ tuần sau, anh chị Mộng Đình sẽ đãi tiệc, mời con qua Trung Lương chơi với tụi con Nguyễn. Chắc chắn, cậu mà chọn vợ cho con không lầm đâu. Mua heo chọn nái, cưới gái chọn dòng.

Thân cãi:

– Nhưng chị Nguyễn đâu phải là con đẻ bác Mộng Đình.

– Nhưng cha mẹ nó là dân làm cách mạng. Hồ phụ sanh hồ tử, lân mẫu xuất lân nhi mà con.

Thân lắc đầu:

– Ối, con ghét đàn bà làm cách mạng lắm. Đàn bà chỉ có quyền thao túng từ sân nhà cho tới khuôn bếp mà thôi.

Bà Thanh nói đỡ cho Nguyễn:

– Con Nguyễn giỏi việc bếp núc, vá may. Má muốn nói là con của những kẻ hy sinh cho đại cuộc, luôn luôn chẳng phải là người xấu đâu.

Thân không nói thêm lời nào. Cậu má chàng đã quyết định rồi. Có kỳ kèo cũng vô ích. Thật ra Thân đã chán nản cuộc sống nay ở điểm này, mai nhà thổ nọ. Cuộc đời của chàng chẳng còn sinh thú gì, ngay cả sau phút xoa dịu những tế bào nổi loạn. Thân chưa có ý niệm về việc lập gia đình, nhưng chàng cần phải gặp Nguyễn để dò la ý tứ của nàng,

Bà Thanh buồn rầu:

– Con cũng đã hai mươi ba tuổi rồi. Lấy vợ ở cái tuổi này là đúng lúc. Chẳng còn gì buồn bằng cảnh cha già con muộn.

Thân đứng dậy bước ra nhà sau. Chàng phải tắm cái đũa trước khi lên chào cha và khách.

Hiền đang rải lúa cho bồ câu ở sân sau. Thấy anh, nàng vui vẻ:

– Anh nè, anh muốn xem cây phù dung mà anh với em trồng bên rạch hồi năm năm trước không?

Thân chợt nhớ là dạo đó, chàng thích màu hoa phù dung buổi sáng nên bẻ một nhánh cắm ở bãi cỏ ngoài mé nước. Chàng bỏ liều trong mấy tháng mưa dầm. Sau đó, cây phù dung mọc sồn sột. Hiền mừng rỡ săn sóc cây chu đáo hơn.

Hai anh em bước ra mé nước. Gió mát rười rượi. Bãi cỏ màu lục sậm. Cây phù dung như căng đầy sinh lực vạm vỡ, cành lá thô lậu nhưng xum xuê. Hoa phù dung trắng như lụa, mỏng như sương. Đột nhiên,

Thân có cảm tưởng đời sống ở đây thú vị và êm ái lạ thường. Đâu đây ngập tràn kỷ niệm ấu thơ.

Nguyễn Thị Thụy Vũ

(Trích Tập san văn chương tư tưởng nghệ thuật VĂN năm thứ 8 số 190 ra ngày 15/11/1971, trang 78-91)

